

DEMOKRAT

Glas demokrata sjeverne Dalmacije.

Poštarina plaćena u gotovom.

Izlazi svakog petka večer.

POJEDINI BROJ 1 DINJ

Predbrojba: godišnje D. 40 polugod. 20.

— Oglasi po cijeniku. —

God. 2.

Šibenik, 13 maja 1922.

Br. 15.

Dani narodnog slavlja.

Prvi čuvar našega Jadrana. — Pohod „Smetane“.

Zadnjih dana Šibenik je plivao u zanosu i veselju, te još jednom posvjedočio visoku jugosl. svijest i dokazao da mu sveslavenska misao leži na sreću.

To se u punoj mjeri manifestiralo dolaskom „Beogradskog Pjevačkog Društva“ pri koncertu priređenom od tog odličnog zbora, o čemu podrobnije izvješćujemo na drugome mjestu.

Sama dva dana izatoga doplovi nam u luku prvi čuvar našega Jadrana, ratna lađa „Galeb“.

I ako je u zadnji čas najavljen njezin dolazak, ipak se munjevnom brzinom proširi vijest i u tili čas grad se okitio zastavama.

Na dočeku sakupila se masa pučanstva. Predstavnici svih vojničkih i civilnih vlasti, sve mjesne korporacije, narodna i kulturna društva, sve postojeće vrste udruženja, omladina u silnome broju, svi sa barjacima, svečanom raspoloženjem iščekivahu prvu jugosl. ratnu lađu. — Sa tvrđave sv. Ane zagruvaše mužari, sa gradskih zvonika zabrujaše zvona, a glazba svira narodno davorije. Kad se se „Galeb“ primaknuo obali, nastala neopisivo oduševljenja; poklici, pozdravi, mahanje rupcima i kapama, vesela se pjesma orila, sve se prolamalo od velikog oduševljenja. Članice Nar. Ženske Zadruga sa pročelnicom gđom Lenkom Ježina uz mnogo djevojčica sipaju cvijećem lađu, mornare i časnike, dok četa mornara na obali iskazuje počast.

U ime općine pozdravio je kom. g. Kaftanića opć. upr. g. Dr. A. Rajević, a zatim ostali predstavnici ureda, društava, korporacija itd. Komandantu u ime općine preda lijepi buket cvijeća gđa Ida Rajević, a za Žensku Nar. Zadrugu gđica Mileva Javor. Međutim poklici se urnebesno ponavljaju: Živila naša ratna mornarica, Živio Kralj, Živila Jugoslavija!

Osim komandanta g. Kaftanića, pozdravljen je g. general Uzelac, kapetan Konjović i mornari, te pošto se iskrcashe na kraj, svi časnici sa pukovnikom g. M. Kuzmanovićem uz generala Uzelca, mornaričkih časnika, omladine, Sokola, Vatrogasaca i nebrojenog građanstva, te svih ostalih društava, a predvođeni Šibenskom glazbom, prirediše povorku po gradu. Povorka se povratila na obalu, a članice Nar. Ženske Zadruga krenuše ladom u Mandalin, kamo im je g. komandant servirao biranu zakusku.

Općina je počastila momčad „Galeba“, pečenkom, vinom i cigaretama. U večer istoga dana vlasnici „Hotel Kosovo“ vlastitom inicijativom prirediše krasan banket na kojemu prisustovahu časnici „Galeba“, kopneni i mornarički oficiri i znatan broj odličnih građana.

Svi bijahu ugodno dirnuti tim plemenitim činom vlasnika Hotel - Kosovo.

Za vrijeme banketa izredale se nazdravice, a klicalo se vojsci, Kralju i Jugoslaviji.

Ratna lađa „Galeb“, u uto-rak u 4 sati izjutra otplovila je za Kraljevicu, da se opet povratila ze neko vrijeme u naš grad, koji je nevidenim slavljem i srdačnošću dočekao i primio „Praški Pjevački Zbor“

„Smetana“. — Nemoćno je naše pero da u pravoj slici iznese sve ono što doživjesmo, prigodom boravka „Smetane“. I dok na posebnom mjestu izvješćujemo o koncertu, ovdje ćemo da ukratko opišemo dolazak i odlazak prvoklasnog pjevačkog zbora bratskog nam Čehoslovačkog naroda. „Smetana“ je imao da u nedjelju priredi „Matineu“ izvedenjem koncerta svojih biranih komada. Na sami glas o tome, sva su mjesta bila razgrabljena. Ali „Smetana“ nije došao u nedjelju, pa je predstojala pogibelj, da ih ne ćemo imati u svojoj sredini.

No zauzimanjem općinskog upravitelja uspelo se, da nas braća Česi počaste dolaskom i priušte nam par sati umjetničkog užitka i manifestiranja sveslavenskog bratstva. Parobrod je odgodio odlazak, te je otputovao za 5 sati kasnije. Grad je bio u svečanom ruhu. Općina je izdala lijep pozdravni proglas, a kad je „Smetana“ stigao u naš grad, moglo se vidjeti, kako Šibenik zna da cijeni one, koji pred cijelim svijetom uzdižu i diče slovensko ime. Bili su dočekani od opć. upravitelja svih mjesnih društava sa šibenskom glazbom i velikim brojem građana svake ruke. Po dolasku razgledaše znamenitosti grada. Svugdje, kuda su prolazili, narod ih je klicanjem pozdravljao. U katedrali na koru otpjevali su „Sv. Vavilava“ od Foerstera. Efekat neopisiv; akustika veličanstvena. U H. Krka bijahu počašćeni od općine kafom, hladnim pićem i cigaretama, a darovane su im razglednice Šibenika. Dragi gosti razgledaše znamenitosti grada, te snimahu razne položaje.

U „Kino Tesla“ bio je koncert. Za tu priliku rodoljubni Skradinjani pohriše posebnim parobrodom, te i oni doprinuše, da se koncert prometnuo u pravo slavlje čehoslovačko-jugoslavenskog bratstva. Uspjeh koncerta bio je takav, da se nešto slična ne može zamisliti, a ni zaželjeti. Otpraćeni od hiljade naroda, članovi „Smetane“ pođoše na večeru priređenu im od općine, u verandi Hotel Krke. Pred Hotelom šibenska je glazba udarala, a „Damen-Kapelle“ izvadala značajnije djelove „Predane nevjeste“. Pri pečenki, opć. upr. Dr. Rajević pozdravio je odlični zbor naglasivši bratstvo, a kao tumač osjećaja našeg pučanstva diže čašu na čast i slavu Čehoslovačkog naroda i njihova Predsjednika Masarika slavenskog apoštola, kojemu svi kliču: Živio! Odgovorio je iz srca i duše predj. „Smetane“ gosp. Josef Kalaš, a njegov govor izazvao je silne odobravanje.

Za Skradinjane pozdravio je Zbor g. opć. upr. F. Marun. Predsjednik „Smetane“ pozdravio je opć. upr. Dr. Rajević, Filarmonično Društvo, Direk. Ježinu i druge odličnike sa slikom čitavog pjevačkog zbora. Pre odlaska ispjevana je sveslavenska himna, a onda gosti pođoše sa parobrod. — Divna proljetna noć!

Pred parobrodom more svi jeta osvjetljeno bengalima, a sučelice parobrodu palile se umjetne vatre. Glazba svira, narod kliče, a „Smetana“ odvraća i zahvaljuje. Šibenčani zapjevaše narodne davorije, Česi prihvatitše, svi kliču i pozdravljaju. Glazba intonirala sveslavensku himnu, svak u radosnom uzbuđenju plješće, časovi rastanka bijahu neopisivi. Parobrod se otisnuo od obale, a tad je bilo sve elektrizovano. Na zdar! i Živio! ori se s obale i s parobroda; gosti zahvaljuju i pjesmom zanašaju.

Parobrod se polako odmiče, a pozdravi i poklici izmjenjaju se; klobuoi, kape i marame vitlaju po zraku. Građanstvo se povlači s obale, a poklici odlijegaju duž cijeloga kanala i obale, svi u sreću nese neizbrisiv spomen na slavlje. Šibenska glazba još uvijek svira, a omladina pjeva, kliče i pozdravlja Skradinjane, koji u 10 sati i po odlaze za Skradin.

Takovo se slavlje ne zaboravlja, bijahu sve to dani osobitog značenja, dani trijumfa našeg narodnog jedinstva i sveslovenske solidarnosti.

Za šibensku oblast.

Podjela države na oblasti, koju je vlada odredila, naišla je na sveopće nezadovoljstvo, tako da je samo ministarsko vijeće bilo primorano da stvori zakonsku odredbu, prema kojoj, pitanje o podjeli na oblasti mora opet doći pred skupštinu za razne promjene, koje će, kako doznajemo, biti u svakom pogledu zamašne.

Početak novembra prošle godine, naša je općina bila

poslala opširnu i dobro obrazloženu predstavku na ministarski savjet zahtjevajući da naš Šibenik, radi svoga geografskog položaja, radi svoje trgovačke i obrtne važnosti, kao i radi toga što je Šibenik otpadom Zadra postao kulturnim i vjerskim središtem za cijelu sjevernu Dalmaciju, kojoj je najpristupačniji, bude, kako je i pravedno, sijelom oblasti za cijelu zagoru i za sva ostrva gornje Dalmacije. U tome svome nastojanju, bila je Šibenska općina poduprta od svih općina i svih udruženja sjevernog dijela Dalmacije, i sasvim time, pri obavljenoj podjeli, pravedne želje Šibenika nijesu bile uzete u obzir. Ogorčenje i negodovanje u Šibeniku i rečenim krajevima bilo je veliko, a ublažilo se sada, kad se doznalo, da će to pitanje opet doći na pretres i da ima mogućnosti da se i Šibeniku dade ono što mu po pravednosti pripada.

Pozvani faktori, nadamo se, ne će ovog puta stati prekrštenih ruku, već će podvostručenom snagom uzastojati da i grad Šibenik dobije ono, što su mogli da dobiju i Bihać i Zaječar i Kruševo i Smederevo i mnoga druga mjesta neznačajnija od Šibenika, koji napokon ima sve uslove za trgovački, obrtni i kulturni razvitak baš kao i Split, a možda i bolje, i zato ne može da bude Splitu podređen ni u pitanju oblasti.

Iz stranke.

Predsjednik naše organizacije poslao je na predsjednika pokrajinske organizacije g. D.r Prvislava Grisogona u Splitu slijedeće pismo:

Šibenik, 11. maja 1922.

Dragi Predsjedniče i Kolega.

Istom sam danas pročitao u „Životu“ od 8. t. m. izvještaj s našeg godišnjeg zбора u Splitu, te me nemalo iznenadio prikaz mog govora, napose neke njegove riječi.

Smisao mog govora potpuno iskrivljen ondje, gdje se govori o Splitu, jer ja nisam govorio o saradnji nekih „varošica“, već moje riječi skoro doslovoce glase, kako slijedi:

„U ovom istorijskom momentu, u kojemu Split može da postane glavni grad Dalmacije, treba se sam Split odreći svog partikularističkog rada samo za svoje interese; treba da ima pred očima — pače to u prvom redu — i interese drugih gradova, te da

za ovo vodi brigu kao i za sebe.

Politika kampanilizma u Splitu znači isključenje svake saradnje ostale Dalmacije sa Splitom.

Nadam se, da će Split shvatiti nuždu saradnje i nuždu zainteresovanja za ekonomski, društveni i politički razvitak i drugih gradova, te u to ime kličem: Šivio Split!“

I riječi i smisao mejih riječi u potpunoj su epreei sa onim, što „Život“ iznosi.

S toga računam na Vašu susretljivost i dobroću, da ćete, kad dobijete ovo pismo, dati u „Životu“ ispraviti moje riječi u smislu mog govora, koji u svom krivom prikazu može da za mene imade neugodnu interpretaciju.

Stalan Vaše suaretljivosti, hvalim Vam unaprijed.

Vaš odani:

D.r Vinko Smolčić.

Na godišnjem zboru demokratske stranke dne 7. ov. m. u Splitu bili su u novi pokrajinski Odbor birani slijedeći: za počasnog predsjednika Don Juraj Biankini, za predsjednika odbora D.r Prvislav Grizogono, za podpredsjednike D.r Artur Saraka, D.r Vinko Smolčić i D.r Kosto Dobrota, za tajnike prof. Niko Stipčević, Mirko Ležajić i Petar Babac a za blagajnika Marko Mikačić.

Zbor je pretresao svoja stranačka toli opća narodna politička i ekonomska pitanja u potpunom skladu. Sa strane šibenskih delegata naglasila se je potreba što boljeg organizatornog rada.

U pitanje stranačke taktike nije se diralo prepuštajući to uvjgijavnosti novog odbora. Svakako iz govora raznih govornika a jedan je to isobito i naglasio, jasno se je oticalo da demokratska stranka nosi na sebi tešku odgovornost i za sve ono, za što ista nije ni najmanje odgovorna, na svoju veliku štetu. O tom ćemo imati skoro prilike da se potanje zabavimo.

Jadranska željeznica.

Glasovi o izgradnji Jadranske željeznice, koja bi Beograd spajala sa morem, u pnuom su jeku. Jedni hoće izlaz na more na Bokn kotorsku preko Crne gore, drugi ga hoće na Klek, a treći na Split. Naravno je da ni mi Šibenčani u ovome poslu ne možemo da budemo ravnodušni i dužnost nam je, da u željezničkom pitanju i mi rečemo svoju u interesu našega zavičaja. Bez dugog razlaganja lako je shvatiti, da su za nas od životne koristi sve željezničke pruge, koje spajaju zaleđe, bilo Bo-

sansko bilo Hrvatsko, sa Kninom. Knin mora da bude središte u kome se imadu stjecati i Lička i Unska i Bosanska željeznica, a od takog spoja imat će velike koristi i Split i Šibenik.

Polazeći sa ovog stanovišta, naš je općinski upravitelj D.r Rajević, još pred mjesec dana upravio Ministarstvu savjetu i Ministarstvu saobraćaja u Beograd telegram koji je glasio:

Ministarshi Savjet
Ministarstvo Saobraćaja
Beograd.

Izjavljujuć se solidarnom s akcijom trgovačko obrtničke komore sarajevske za glavnu željezničku prugu Beograd, Sarajevo, Jadran, ova općina zagovara posebni pripoj pruge postojećoj pruzi Knin Šibenik. Tim pripojem bio bi ušteđen znatan dio troška, a možebitni prigovor neznatne devijacije pobijale bi strateške prednosti takvog pripoja, jer je Knin centrična vrlo važna strateška tačka, do koje dopire i Steinbeissova uskotračna željeznica. Šibenik je sa Splitom već željeznički spojen, te bi po tom pruga Beograd, Sarajevo, Knin, Šibenik bila odmah produžena i do Splita.

Ovakav se nacrt pruge ukazuje najpraktičniji i najopravdaniji, jer samo na taj način cijela sjeverna i srednja Dalmacija sa zalegjem dolazi do mogućnosti i spoja sa unutrašnjonoću Kraljevine, dok južna Dalmacija ima već ujamčen taj spoj prugama Sarajevo Metković i Metković Gruž-Zelenika.

Potanje obavijest i podatke pravna je ova općina podati i svaki čas bilo pismeno bilo preko naročitog odaslanika koji bi prama sporazumu sa zanimanim općinama sjeverne Dalmacije, krenuo tamo do potrebe u dan, ka će Taj Savjet da u predmetu doneše duku.

Općinski Upravitelj

D.r Rajević

Trgovačko je udruženje poslalo također na iste naslove slične brzojave.

NAŠI TEŽACI.

Težstvo s naših otoka i s primorja proživljuje danas ozbiljnu gospodarsku krizu. Nalazi se u nevolji i treba mu žurne pomoći.

Ovo stanje stvari moglo se je predvigjati još od časa kad su nastale političke i gospodarske promjene, koje su se razvile neodvisno s bilo čigove volje ili nastojanja usljed rasula Austrije i tvorevinom novih državnih organizacija. — Trebalo je stvoriti posve nova tržišta i nove trgovačke puteve za proizvode našeg težaka a ti se ne stvaraju preko noći.

Treba truda i nastojanja i što je najviše vremena.

Ovo loše stanje izgleda prividno još lošijim, buduće smog između predratnog vremena i današnjice imali razdoblje, u kojem se je težak uslijed devalutacije novca vrlo lako oslobodio svih novčanih dugova, koji su ga u predratno doba teretili i u kojem je svoje proizvode mogao bogato unovčiti. S toga se ova kriza uz opstojanje tako svježe uspomenne koje kao da su izbrisale uspomena na predratno vrijeme mora teže osjećati i ako su iste bile mnogo puta kritične u velikoj mjeri.

Priroda ogromne većine pučanstva ograničena je na poljodjelstvo a i ovo opet na same neke predmete dapače rijetko kod kojeg težaka da nagjema na kojemudrage zanimanje pa na poljoprivrednu raznolikost. Imamo čitava sela uz more, koji nemaju ni jednog ribara od zanata. Imamo teška, koji osim loze nema smisla ni za gojitbu voćaka, povrća, pčela, stočarstva, mliječarstva i t. d. Stoga je dosljedno da jedna nerodica ili gospodarska kriza kojegod vrsti ili opsega ne proizvagja samo neke tek osjetljivo gospodarsko nazadovanje već izravno ekonomsku propast i crnu glad. Za to i vidimo da naš težak u samih par mjeseca iz relativno dobrog stanja srće ponovo u dugove kod trgovaca i banaka a onaj, koji kredita ne može da nagje, mora da trpi svaku oskudicu.

Pomoć našem težaku ne sastoji u jeftinim aprovizacijama. Tim se ne će trajno pomoći a to je pomoć samo u skrajnoj nuždi. Treba valjanom organizacijom ne samo pronaći bolja i nova tržišta za teškačke proizvode, već i poraditi da privreda bude raznovrsnija, treba pronaći zaradu kao i preći na sva moguća privredna polja koja su na raspolaganju, da baren jedno od ovih u danom času pomogne da se težak uzdrži i ne propaue. Nužno je da trud i marljivost bude primjenjena na način da ne izopljuje životnu snagu pa i samu ekzistencu kao što nam žalostan primjer pružaju naši težaci na nekim otocima.

Prava pomoć ne stoji u kriticama zemljoradničkih vogja, kojima zalugjuju svijet. Treba naprotiv da što prvo svako naše selo i varoš osnuje svoje poljoprivredne organizacije i odbore, kod kojih će težak ne samo naći upute i poduke već i sredstava te ljudi, putem kojih će privredna sredstva na raznim privrednim poljima pronaći i umnožati. To je prava pomoć našem težaku na kojem će sam izdjeljati svoju bolju budućnost, ne rad, koji težaka uznemiruje i ispunja mržnjom, rad je koji ga upropašćuje.

KONCERTI U ŠIBENIKU

„Beogradsko Pjevačko Društvo“ (3. V.)

Nenadano, kao svaka radost, stiže nam ovo bratsko pjevačko društvo iz Beograda, da nas poslije dugo godina opet vidi i pjesmom pozdravi.

Svijetle su tradicije ovog najstarijeg beogradskog pjevačkog društva, koje je i van naših nacionalnih granica poznato, jer je ono u prošlosti obišlo skoro sve evropske centre, gdje je steklo zasluženu hvalu i priznanje.

Zborovodja mu je bio slavni Mokranjac.

Muški zbor ne stiže nam potpun. Većina je zbog zapreka izostala. Šteta, jer je prirodno, da se to osjetljivo zapaža. Ali se i ovako u glavnome može da izreče sud o odlikama skupnoga zbora, muškoga i ženskoga, koji broji do 60 članova, kojima je svima od srca volja, od roda pjesma, a od nas hvala.

Ma da je grad istom u posljednji čas doznao za njihov dolazak, koji ničim nije bio objavljen, ipak je odaziv na koncert bio brojčan i srdačan. A iza koncerta gradjanstvo se skupa sa gostima našlo na zajedničkom domjenku kod „Kosova“, gdje je uz bratsku riječ i zdravicu prosjelo do kasne noći.

Prelazeći na artistsku stranu zbora, prije svega treba istaći zborovodju g. Manojlovića, koji je za društvo nesumnjiva dobit. Njegove dirigentske kretnje ne traže demonstrativan efekat, a ipak postizavaju koliko treba.

Naš ga je grad u znak priznanja darovao sa tri lovorova vijenca.

Ženski je zbor potpun; od muškoga mogu mu da odole basi; druge muške glasovne skupine relativno, prema svojoj brojčanoj snazi.

Opće uzevši, glasovni je materijal dobar. Zbor može da učini dobar utisak i na izbirljive ljubitelje pjesme. Glasovi su prilično fuzionirani, izgledjeni su i gipki, što se najbolje čulo u tihim i jakim prelazima. Disciplina je zboru uzorna. Izricanje jasno.

U svom punome broju zbor bez sumnje posjeduje sve odlike, koje ga osposobljavaju za zborne istupe i turneje. Na ove će staze voditi svoj zbor njegov vješt vodja.

Nagli put i grdno vrijeme ovogodišnjeg našeg proljeća izmorilo je pjevače. G. ca Stamatović, pijanistkinja, koja je ujedno i koncertna pjevačica, nije radi prehlade mogla da pjeva.

Na programu su bili zastupani muzičari svih triju naših plemena. Zbor je nastupio sa drugom Mokranjčevom Rukoveti (pjesme sa Kosova). I posljednja je tačka programa bila Mokranjčeva, njegova X Rukovet (sa Obrida). Tek što se slušateljstvo, koje je oduševljeno aklamiralo zbor i vodju, nije ni poslije ove posljednje tačke htjelo da razidje, tako da je zbor dodao još i Mokranjčeva „Kozara“.

Kakogod mi imali vrsnih modernih skladbenika, Mokranjac se još uvijek nameće i nametati će se još dugo.

Za tim smo čuli jednog od najmladijih hrvatskih modernih muzičara, međumurca Štolcera, u uspjeljoj muzikalizaciji pučke pjesme „Voda zviru iz kamena“ (za mj. zbor).

Treća tačka programa, koja se odvaja na Milojevićevu „Jesenju elegiju“ i „Narodne pjesme i melodije“ u obradi istog Milojevića i zborovodje Manojlovića i gdje smo uz klavir imali da čujemo i pjevanje g. ca Stamatović, vokalno je izostala radi napomene prehlade koncertistkinje.

Klavirsku je partu g. ca Stamatović izvela osjećajno i sa puno vještine, dokazavši time svoju sposobnost. I njezina je pratnja zbora, na klaviru, bila solidna i pohvalna.

Ovdje smo, uz Milojevića, mogli i dirigenta g. Manojlovića da upoznamo kao odličnog skladbenika. Njihova muzikalizacija ovih narodnih pjesama i melodija pokazuje vještu primjenu tehnike i vješto pretakanje melodije. Sa pohvalom treba govoriti i o Milojevićevoj pjesmi za mj. zbor „Dugo se polje zeleni“ (8. progr. tačka).

U Konjevićevoj ugodnoj kompoziciji Orošen gjerdan (za ženski zbor) mogli smo slobodnije da prosudimo vrijednost ženskog zbora, koja je odlično dobra.

Hristićeva „Jesen“ u svom uspjelom muzičnom sricanju i pričanju, dala je pri koncu

zboru prilike, da se fuzioniše u perfektan sklad.

O Brahmsovoj je umjetnosti suviše govoriti; toliko se već kazalo i toliko je već poznata. Glavno je napomenuti, da je mj. zbor obje nje-

gove pjesme („Božansku noć“ i „U poznju jesen“) otpjevao sa uzornom tačnošću (kao 5. tačku programa). Isto tako i modernu kompoziciju slovenca Lajovića „Lan“ (7. tačka).

* * *

Razmišljanja i utisci sa koncerta Škatula-Mihalović (5. V.)

Materijalna je kultura znak naše stečene superiornosti nad životinjama, a duševna znak naše superiornosti nad našom čovječjom vrstom. Po prvij se uzdižemo do čovjeka, po drugoj do nadčovjeka.

Ovdje ne mislim na Ničeanskog nadčovjeka, koji je danas u jako rdjavoj cijeni, pogotovo po našim palankama; nego na savršeniji čovječji rod.

U ostalom, i kad govorimo o Ničeanskom nadčovjeku, ne smijemo prešutjeti, da je to u stvari pjesnička figura, koju kao takovu treba i uzeti. Ona se pojavila u vrijeme, kad je intelektualni individualizam u nauci o vrijednosti mislio, da joj je on posljednji cilj. Ovo je bila njegova programatična pogreška, i zato se izrodio u grubu aristokratsku ekskluzivizam s akcentom nasilnosti.

Prirodno je, da je propovjednik ove intelektualne inokosnosti bio filozof-pjesnik Fridrih Niče, koji je sa doktrinom njegovog nadčovjeka još do nedavno vršio jak uticaj na čitavu jednu generaciju intelektualaca, označivši znakom svog duha i temperamenta čitavu jednu literaturu.

I ako ova tvorevina Ničeove pjesničko-filozofijske fantazije ima na sebi dosta nesimpatičnih crta, ipak nije takvo mahnito strašilo, kakvom je prikazuju filistri. Šta više, ako mi sa ovog nadčovjeka skinemo njegov pjesnički nakit; ako mjestimice izmijenimo čud njegovog glasnika Zaratustre i verbalizam ovog glasnika prevedemo na naš govor, pred našim će se očima da ukaže čovjek, koji je po svojoj duševnoj veličini, po svojem zdravlju, skladnosti i ljepoti nad svim dosadanjim ljudima.

Ovo nije nikakva ludost, već istom može da bude postulat budućnosti, koji je međutim već bio u misli jednog tragičnog psihofizičnog estetičara, kakav po svojoj prirodi bijaše Fridrih Niče.

U ovom smislu treba razumjeti i njegov poklič: „Vi

(današnji ljudi) niste (skladni kao) bogovi, da biste se stidjeli svoje odjeće (t. j. da se ne biste stidjeli svoje golotinje!) Ovo je mrzli mlaz na mnogu umišljenu, vruću glavu, koja se zanosi.

Čestica nad nije u Ničeanskom govoru toliko superlativ sile, koliko superiornosti, za koju posljednju nedostaje današnja kultura, i zato je treba zamijeniti drugom boljom, koja će se osnivati na novim vrijednostima. Nove vrijednosti stvorit će, po Niču, nadčovjek.

Ovaj nadčovjek, ili u običnijem govoru savršeniji čovjek, idejno živi u svakom prosvijećenom umu od vijekova. On je u suštini bio ideal svih apoštola ljudske sreće i napretka, samo što je kod Ničea primio grubu biljeg vremena, biljeg sile i nasilja, koje je do najjačeg i najužasnijeg izražaja došlo u velikom svjetskome ratu, u tome, nadjamo se, zadnjem barbarškome djelu čovjeka.

Zaman, današnji je čovjek — da se Ničeanski izrazim — još uvijek nešto, što treba savladati. A jedno od jačih sredstava ovog savladivanja jeste glazba. Samo ovako možemo da razumijemo veliko Ničeovo oduševljenje za Wagnera, za čiju se obranu on zalagao.

Time je ujedno objašnjeno, zašto je pisac ovih redova povodom jednog guslačkog koncerta došao na ovakav uvod u njegovu ocjenu. On je naime ubjedjen, da majstori ove koncertne večeri, kao n. pr. Grieg i Čakovskij, to dozvoljavaju. Ta oni su nosioci bar jedne odlike Ničeovog nadčovjeka. Pisac ovih redova, suviše, osjeća veliko poštovanje i prema odličnim interpretatorima ovih majstora, jer — kako je on već jednom drugom prilikom napisao — duše velikih majstora žive samo u umjetnosti njihovih interpretatora — virtuozu. Njihovom su sarađnjom jedino omogućene one veličanstvene senzacije, što se zovu Griegova, Čajkov-

skoga i t. d. umjetnost, u kojoj se u isto vrijeme odražava i umjetnost njihovih interpretatora. Muzične koncepcije majstora preko njihovih interpretatora kroz naše uho i srce dolaze u naš mozak.

Jedan takav interpretator - virtuoz je bez sumnje i gosp. Škatula. I zato ja odabrah ovakav govor za njegovo koncertno veče. Možda moje oduševljenje ima svoj razlog i u tome, što smo mi, koji ne živimo u našim kulturnim centrima, obično skloni da svaki ovaki koncert smatramo nekim naročitim slavljenjem. To je za nas jedno u istini rijetko i neobično uživanje. Ono se uvijek ne svidja po kojem provincijalcu, koji se skoro vratio iz metropole i koji, u želji, da se istakne i pokaže važnim, batali najradije sve, pa i ono, što valja i ono, što je u umjetnosti uzvišeno. Ovakova je megalomanija najobičnija u provinciji.

I u metropoli dalazimo do istih posljedica, ali od drugih uzroka. Tamo su recenzenti obično prezasićeni senzacijama svake vrste, pa ih se ni umjetnost jednog virtuozna ne prima kao nas, šta više, njih rijetko što još može da oduševi.

Otuda nesklad između djela i kritike.

Mi, pak, u provinciji, koji više kroničarski nego li kritički pratimo sve kulturne pojave u našoj sredini, čini-mo to u cilju, da ove pojave budu bar nekako zapazene i da umjetnici, koji među nama žive ili među nas dolaze, budu imali ma i minimalno zadovoljstvo, da ih je bar neko ocijenio.

Djelo i kritika treba da su dvije strane jedne iste vrijednosti - umjetnosti. Nego, mi u provinciji rijetko smo kada čitava druga strana. Ali na što htjedoh ovdje da upozorim, to je, da mi, kakogod ne bili kompetentniji ni kompetentni kao recenzenti u metropoli, bar znamo da budemo od njih pravičniji.

U ovoj je pravičnosti razlog, što ja, za sebe, odstupam od običaja, da se o jednome našem virtuozu napiše samo par riječi. Umjetnik Miranov zaslužuje više. Medjutim ću se da dotaknem i po koje pojedinosti iz njegove biografije.

Ladislav Škatula - Miranov mlad je čovjek. Istom mu je 22-ga godina. Konservatorni je profesor i član odličnog „Zagiebačkog kvarteta“.

Zasluga je našeg maestra Gotovca, što je na svojoj turneji po našim krajevima posjetio i naš grad, gdje je,

u ostalom, doživio trijumfalan uspjeh.

Program je ispao obilniji, jer je koncertirao i orhestar naše Filharmonije sa dvije svoje tačke (Boildien: „Bijela dama“, ouvertura, i Mascagni: „Intermezzo“ iz „Prijetelja Fritz - a). Maestru je već uspjelo da sve jedinice fuzionira po zakonima zdravog orhestralnog sklopa. Orhestar je od posljednjeg puta napredovao tehnički (i dinamički), jer maestro umije da od svojih ljudi dade najbolje i najviše; tek ne bi bilo savjetno, da još prije njihove evolucije i popune, maestro pokuša da i više dade.

Na programu Miranov - Mihalović bili su Grieg, Čajkovskij, Rossini - Liszt, Dobronić i Wieniavski. Snažan program za snažnu ruku, jaka koncepcija za jaku dušu.

Miranov nije bohem. Bohem više osjeća nego umije, dok Miranov ne osjeća koliko umije. I pored ovog nerazmjera, on je jedna umjetnička individualnost. Njegova je dominantna tehnika. Pokretna je brzina njegovih ruku sposobna svakoj bravuri. Prsti mu prebiru po žicama skladno i hitro, da zatrepere, gdje treba da odskoče momenti mislene osjećajnosti, oduševljenja, čežnje i bola. Pod dugim, punim potezima njegovog gudala čiliču žice ili čovječji bruje, pjevaju ili plaču čiste i jasne i u zvukovima najviših pozicija. Ali ovo isto gudalo zna i da reže ili pali kao munja. Bez ovih odlika ne mogu se izvesti ni Grieg ni Wieniavski, pogotovo ne Čajkovskij. „Faust“ u fantaziji Wieniavskoga bio je više dokaz umjetnikove osjećajnosti i otmjenosti, a „Koncert za gusle“ od Čajkovskoga bio je, naročito u svom drugom dijelu (Allegro moderato), dokaz umjetnikove moći. Ova je tačka bila kulminacija večeri.

Umjetnik je zavolio i našeg odličnog muzičara i zemljaka Dobronića te prirodjenom svojom virtuoznošću odigrao i njegov pohvalni „Divertissement“.

Bio mu je pratilac na klaviru i artistični saradnik bravozni naš pijanista i muzičar prof. dr. Mihalović, koji je poželjan drug svakom talentiranome koncertisti. On sjeda za klavir ozbiljan i svečan, vidi se svijestan svoje stote dužnosti i zasluge za našu muzičnu reproduktivnu umjetnost. Njegova je saradnja popunjavala ovu večer prave umjetnosti. Da naš pojam o njemu i njegovom umijeću bude potpun, on je mladenačkim elanom i majstorskom vještinom

odigrao Rossini - jevu „Ariju“ u Liszt - ovoj preradbi za klavir.

Time je dokazao, da i ako je okrutnim bogovima mo-

Veliki koncert „Smetane“ (9. V.)

Ako uočimo glazbenu kuluru češkog naroda, sa kojom teško da se može da mjeri ijedan drugi narod na svijetu, onda istom možemo da pomislimo, što to pravo ima da znači, kad se za jedno češko pjevačko društvo veli, da je prvak čeških pjevačkih društava.

„Smetani“ je to prvenstvo, otkad je pred kratko vrijeme, kod utakmice, pobjedio sva praška pjevačka društva.

Ovo je slučaj, gdje se kritičarev sud može bez ikakve ograde da istovjetuje sa kratkorjekim sudom običnog slušača, koji u svom zanosu kliče: izvrsno, najbolje, veličanstveno!

Zaista, velika je umjetnost ovog pjevačkog zbora i jednako je velika sposobnost njegovog vodje. Držim, da je „Smetana“ najviše, što u oblasti vokalne glazbe jedan zbor može da postigne. Njegov najveći uspjeh u budućnosti bit će, ako dugo ostane na današnjoj svojoj visini, jer mi se čini nemoguće, da na putu njegovog napretka ima staza, koja vodi na više.

Umjetnički organizam, taman kao i fizički, ima svoj određen put, koji iz života neminovno vodi u smrt. Već pjesnik nariče: „Zipko, grobe zagrljeni druzi, ljudska vas suza rastaviti ne će!“ Na tom putu u smrt, život stiže na svoj najviši uspon, ali odatle put vodi samo niže — bliže smrti. Nama može da bude žao našeg individualnog života, ali ako volimo napredak svijeta, onda treba da sa pregorimo. U napretku smrt je najvažniji činilac. Činilac selekcije i evolucije. Pomislimo, da nikad nismo umirali, mi bi još i danas bili najniža vrsta, nikad ne bi bili dotjerali ni do troglodita. A i troglodit, u koliko je bio svijestan smrti, bez sumnje je poželio da — vječno živi!

Po tom istom zakonu, ni smrt ili — što je u stvari skero isto — dekadencija jednog makar i najsloženijeg umjetničkog organizma, ne donosi sobom katastrofu umjetnosti. Treba samo da se to u pravi čas desi, t. j. istom nakon emanacije jedne više forme života. Jer i ono, što je po našim čulima savršeno, teži savršenstvu. Ova se težnja svijesno ili nesvijesno krije u svakom životu, te je možemo da nazovemo voluntativnim faktorom u na-

rao žrtvovati mladost svog života, da im nikako nije htio da žrtvuje i mladost svog srca!

* * *

šem fizičkom i umnom usavršivanju.

Ali prekinimo sa smrti, da se vratimo životu, koji je kod „Smetane“ pun čara i sklada.

Kao predstavnik češke horalne umjetnosti i ujedno kao njezina najsavršenija emanacija, „Smetana“ u najpunijoj mjeri posjeduje sve zborne nužnosti i odlike, koje se kod njega odražavaju u intonaciji, koja je savršeno puna; u dinamici, koja savršeno nijansira u svim prelazima forte i piana, da se u jednom ili u drugome, prema nuždi, potencira; u vokalizaciji, koja je savršeno jasna. Te se odlike, kad ovo društvo pjeva, slijevaju u zvučnost orgulja, koja zavlađa prostorom i dušom, da nas drži u svojoj vlasti, dokle ne zamru i posljednji zvuci u prostoru i duši. I ako ikad, tada imamo razloga da požalimo, što smo smrtnici, jer pjesma živih ne probija zidove vječnosti, da dopre do uha mrtvih. Ovo je uho gluho i na lomljivu čitavil svijetova, kao što su angjeoska usta nemoćna i nijema i na kletve najtragičnijih grobova. Nažalost, angjeli nisu božji pjevači, ni demoni vatre ni igrači. Nebit, to su oni, ali njihova mješavina, mješavina angjela i demona, to smo mi, to je naša pjesma i naša umjetnost. Demon u nama stvara, angjeo harmonizira, sklada. Tako je u dugom historijskom razvoju umjetnost dobila i „Smetanu“ i njegovu nada sve skladnu pjesmu. Koliki je u tome udio njegovog vodje, vidi se po uticaju, koji on magijski vrši nad svojim ljudima, podvrgavajući ih svojoj suverenoj dirigentskoj volji, koja zna da bogovski stvara sredstvom uma, glasa i žara. Na njegovom je dlanu dah i duša čitavog društva.

Sa svojim horalnim tehničkim sredstvima, ovo 50 ljudi dabome da može lako da svlada i najteži i najmoderniji program. Oni su stalni za svaki svoj prelaz, za svaku jačinu, za svako nijansiranje do tihoga i najtišega. Njihov je forte samosvijestan i pun, a odražava se u jasnom i čistom tonu i u najjačim česticama, bez i sjene kakvog usiljavanja.

Punoća harmonije, preciznost akorda, savršeno puna zvučnost tonova, srdačnost pjesme u ustima pjevača, ko-

ji shvaćaju umjetnost kao novu religiju života, kojoj je njihov maestro veliki svećenik i apoštol — to je umjetnost ovog zbora, koja se prima našeg srca kao djelo božanskog preobražavanja.

U ovom je oduševljenju zboru i njegovom čudotvornom vodji naše priznanje i hvala. Nada sve njegovom vodji, jer možemo da pomislamo, koliko je truda i volje njega stajalo, dokle je svoj zbor doveo do današnje njegove visine, koja je poželjna meta svakom drugom zboru, a bogme i narodu.

Ovo nije jedini, ali je svakako najpouzdaniji dokaz veličine češkog naroda. On ima zdravo razvijenu materijalnu kulturu, ali što ga odlikuje, to je njegova duševna kultura, u prvom redu glazba. Narod sa ovakim odlikama ni po kome zakonu ne može da proda. Živeći među drugim naprednim narodima, on samo može da postane napredniji, superiorniji. I češki je narod već u historiji imao momenata ovake superiornosti, koju bi bilo pogriješno dokazivati samo sa njegovim heroizmom, kad je ono za husitskih ratova tu kao vojske čitave Evrope.

Ove odlike, koje su laskave za jedan narod, dale su poticaja našim građanima, da češke gostu dočekaju sa oduševljenjem i srdačnošću, koja dolikuje narodu Husa, Komenskoga i Masaryka. Česi su u Šibeniku našli najsrdačniji prijem, na koncertu najoduševljeniju publiku, na rastanku najpoželjniju braću. Na dolasku se našlo i mlado i staro, da uz zvukove glazbe poviče braći: Na zdar! Na večer je kino - dvorana pružala sliku još nevidjenu po izboru i množini, po raspoloženju i oduševljenju. Klicalo se i likovalo od sreće, od ganuća. Ovo je za goste bilo pravo iznenadjenje, koje ih je najljepše raspoložilo. Oni su to naglasili i u svojoj zdravici, kod večere, koja im je bila u počast priredjena, gdje se razdravljalo, odzdravljalo i pjevalo. Riječ rastanka bijaše riječ bratskog dozivanja, želja novog vidjenja. I tu je riječ narod kazivao kroz hiljade grla, jer je narod na obali vrvio na hiljade.

Naši dopisi.

Rab, 23 aprila 22.

Danas je Rab proslavio zaista neopisivim zanosom (ovo nije fraza) prvu godišnjicu svoga Oslobođenja. Osvanuo je stari Rab u svečanom ruhu okićen državnim zastavama. I pored kiše, koja je do 10 sati neprestano pa-

Glazba je svirala, „Smetanovci“ na ladji pjevali i neprestano klicali Šibeniku. Ladja je polako odmicala praćena plamenovima vatrometa, zvukovima glazbe, pjesmom i poklicima nepreglednog mnoštva, odmicala je u vedru proljetnu noć...

Mi ostadosmo da prikupimo svoje dojmove, da ih kao svetinju poneseemo u naše domove.

Ja razmišljam: opet gledam dvoranu, opet slušam koncert, koji je bio slavlje umjetnosti i slavlje zanosa. Vijeneci živog lovora ovjenčali su čelo zbora, ovjenčali su pobjednike bogova, jer zacijelo olimpijski bogovi ne bijahu ovakovi pjevači, „Smetani“ ne bi odoljeli olimpijski horovi. Oni ne bi svladali njegov program, na kome su se blistala imena Smetane, Dvoraka, Foerстера, Novaka i t. d. Velika imena za veliku umjetnost, kojoj je - kako i sama uvodna riječ programa kazuje - junački i elegični ton temelja nota, temelj, na kome su geniji hram vječnosti svom rodu sazidali! U ovom smo hramu mi ove bogodane večerislušali Tovačovskoga (Domovini), Dvoraka („Ljubovca - zločinka“), Fibicha („Tiha noć“), Foerстера („Sv. Vladislav“), Orač, žaleći, što nismo čuli i njegovu veličanstvenu „Himnu“, Novaka („Dvanaest bijelih sokolova“), Bendla (Izgubljena mladost), Križkovskoga („Utopljenica“), Kridla („Mrtva ljubav“) te kao krunu programa Smetanu („Pjesma na moru“, koja sama za sebe svjedoči veličinu ovog Čeha, a koju je zbor odabrao kao zadnju tačku programa, da se u njoj ogleda njegova potencija).

Zanos je publike bio toliki, da su se programu morale dodati još tri vesele narodne pjesme. Da rok nije zvao zbor na povratak, mi bi u drugom koncertu bili čuli još Axmana, Suka i druga djela Smetane, Križkovskoga, Foerстера i Novaka. Zbor je u 27 dana puta izdržao 23 koncerta. Divno čudo, kako je nakon ovog zamornog puta mogao da onako lako savlada kolosalni program ove naše večeri. Što Čeh može, ko da može?

— M. —

dala, došli su seljaci u velikom broju u grad pod državnim zastavama i okupili se po programu izdanom od opštinskoga odbora dogovorno sa mesnim odborom na trgu pred opštinom, odakle su u gustoj povorki s građanima i predstavnicima sviju mesnih vlasti krenuli u stolnu crkvu, u kojoj je veleč. pro-

vikar Zahija otpevao uz asistenciju svečanu misu, dok je rapski pevački zbor pod upravom g. učitelja Žuklića otpevao veoma skladno razne crkvene pesme. Crkvena se svečanost završila sa „Tebe Boga hvalimo“ i pevanjem triju naših himna.

Posle mise i nebo se razvedrilo nad vedrim dušama negdašnjih robova, koji su slavili prvu godišnjicu svoga Oslobođenja. Masa naroda uputila se preko glavne gradske ulice na trg Kralja Petra Karagjorgjevića - Oslobođitelja. Na trgu sa balkona Hotel Parka držali su se razni govori. Prvi je govorio op. upravitelj o razvitku jugoslavenske ideje „koja je nikla u kulturnom središtu Hrvata u našem belom Zagrebu, a ostvarila se u Beogradu“... Za njim govorio je predsjednik mesnog odbora J. N. N. O. g. Marčić zanosno, vatreno kako dolikuje našoj idealnoj omladini. Osudio je ostrim rečima nepatriotsko delovanje „Hrvatskoga Bloka“ uz burno povladjivanje razdragane mase. Dalje govorio je predsjednik Zemljoradničke Organizacije demokratske stranke g. Kaštelan. Zaista ovaj zemljoradnik bistre pameti svojim sjajnim govorom prožet živim patriotizmom i toplom odanošću prema srpskoj braći i slavnoj našoj dinastiji zaneo je sve prisutne.

Dirljiv je bio prizor kada je prisutan g. pukovnik Živković iz naše slavne Šumadije išao u susret Kaštelanu i poljubio ga dva puta, te mu se srdačno zahvalio na lepom govoru „u ime vojske“. Još su govorila dva omladinca, te iza skladnog pevanja naših himna narod se razišao kličući Kralju, vojsci, domovini. Posle podne sokolski podmladak izvajao je na trgu razne vežbe uz povladjivanje velikog broja prisutnih.

Narodni ples (tanac) određen po programu morao je izostati radi ružnog vremena.

Lepa proslava našega Oslobođenja završila se je rasvetom grada u večer i plesom do zore u Sokolu.

Murter, 17 aprila 22.

Krašan proljetni dan. Jutarnje zrake sunca obasule su naše ubavo mjestance, a maleni vjetrić juga navješta nam dolazak nekih novih izobličjenih lica. Svak duboko upire svoje oči u te krasne nove zemljoradničke pojave. Pohodiše odmah svoje nezatne pristaše eda doznadu situaciju i raspoloženje Murterskog odjela. Odrediše da održe svoj zbor pod vedrim nebom, ali budući nijesu zato imali dopusta od vlasti, pokucaše na vrata vođe kleri-

kalaca e da bi im dopustio da obdrže svoje predavanje u Gospinoj kući, vlasništvo Gospe od Gradine. Oko podne počeo da se sakuplja ona klika ljudi, koja je bila najodanija Franji i Karletu, te šačica nježne janjadi koja drži nepomično uprte svoje oči u oblubljenog Dr. Dulibića i desetorica razuzdanih mladića, koji su se za vreme zloglasne talijanske okupacije isticali kao glavni agitatori pogubnog komunizma.

Držim da uopšte nema smisla da se osvrnem na govore pojedinih zemljoradničkih agitatora, jer su bile samo prazne fraze, riječi bez ikakvog smisla, koje su naličile buncaju demagoga Stipice Radića. Ali mi savjest ne dopušta da prođem mirno vrhu riječi gospodina inžinira Viskovića. Tumačenje ideje zemljoradničke stranke nije niti iz daleka sličilo njihovu programu. Njemu je glavna stvar bila, da se obori na Jug. Napr. Nac. Omladinu, koja je uvijek bila proganjena od protivnika naše države, koja je sazidana na krvlju bezbroj naše braće, U ostalom se je usudio da izusti iz svojih paklenih usta: „Po informacijama koje sam dobio ovdje, nacionalisti nijesu ništa drugo nego plaćenici vladini i desno krilo nekih stranaka.“

Nek dobro zabije u svoju glavicu gosp. inž. da mi nijesmo nacionalisti iz nikakvog privatnog interesa, nego smo jedino zato nacionalisti, što hoćemo dobro ovoj našoj mladoj državi. Valjda mu je žao, što ga pri njegovu dolasku nijesmo svečano dočekali' ako mu je žao, nek nas obavjesti, ako bi se želio još koji put da zaleti do nas, pak ćemo ga dočekati kako zaslužuje.

Osim toga bismo gospodi agitatorima zemlj. stranke preporučili, da drugi put otvore malo bolje svoje oči, od koga i kakve da dobiju informacije. Neznaju gospoda agitatori, da svi oni koji su izabrani u promicateljnom odboru, da su vatrene pristaše klerikalne stranke, tribunaša i komunista.

Što hoće da radi sada vođa klerikalaca, kad ga njegove najoduševnije pristaše ostaviše i rašbjegoše se od svog dobrog pastira. Što će nato da reče „Narodna straža“ koja se je ovih prošlih Božiaa toliko zalagala za svoje borbe. Očevidac.

Rupe, 24 aprila 22.

Jučer nam, na dan naše seoske svečanosti, sv. Jurja, uveličaše slavlje naši prijatelji iz Skradina. Došla je lijepa kita omladine, predvođena od čestitog općinskog

upravitelja Frane Maruna, presjednika muzičkog društva Frane Matica i D.ra Koste Dobrote, dirigenta. Pred crkvom diletanti jako lijepo i vješto prikazaše nam „Nada Istre“. Narod, koji se tu zgrnuo, pratio je osjećajem svaku riječ vrijednih diletanata i diletantica koji su svojom famoznom igrom izazvali suze na mnogom oku. Tamburaški je zbor otvorio zabavu narodnim himnama, koje je narod gologlav saslušao, a zatim se klicalo kralju, ujedinenom narodu, vojski, upravitelju opštine i drugim našim rodoljubima.

Zabava je dovršena skladnim pjevanjem „Kolo“ i koračnicom „Iz bratskog zagrljaja“, te su naši gosti, naši vrli rodoljubi, krenuli selom uz pjevanje rodoljubnih pjesmama i klicanjem Kralju i domovini. Na čelu povorke stupali su glavar sela Si-

mun Tepić, starina Jožo Silov, Jure Radaš, Niko Sirinić, braća Barišići i sila drugih ponosnih i svijesnih Rupljanina, koji su vrlo otmeno u kući rodoljuba Nike Sirinića pogostili svoju braću, vrijedne Skradinjane. Tu je palo lijepih zdravica, punih ljubavi i srdačnosti, gdje se istakla i požrtvornost Skradinjana, koji preduzeše putovanje usprkos jake kiše, koja je jučer njih pratila. Počastio je Skradinjane rumenikom vinom i rodoljub Jandrija Barišić.

Neka ova svečanost služi na ponos i Skradinjanima i Rupljanima, a neka ista bude dobrim primjerom i spomenom onoj neznatnoj šačici mantijaških skutonoša, koji svojim radom ne će omesti ovu divnu slogu u našem selu, ne će spriječiti i duševno ujedinjenje našeg troimenog naroda. Rupljanac.

GRADSKA VIJESTI

Iz uredništva. Izvinit će naši čitaoci i pretplatnici što smo izostali za tri broja. Nadoknadit ćemo. Tehničke poteškoće su nas bile privremeno zapriječile pa kad smo ih odstranili, evo nas opet na mezevu.

Durđevdanski uranak. U prošlu subotu, bio je proslavljen Durđevdanski uranak. Svečanost je obavljena po tradicionalnom običaju, a priređena je na Šubićevcu. Osim vojske, uzelo je učesća veliki broj građanstva i omladine. Na povratku, upriličena je povorka, te se orila naša pjesma, a klicalo se Kralju i Jugoslaviji.

Stavnja. Od prvih maja i narednih dana obavljena je prva stavnja u našem gradu i općini. Odaziv je bio izvanredan. Osim onih, koji su iselili, bolesni, ili na naucima, svi su se prikazali. Kroz dane stavnje, mladež je u povorkama išla po gradu pjevajući vesele podoknice i narodne davorije. Prosječno je u vojsku uzeto 60 na sto.

Narodna kavana. Novi vlasnici gg. da Frleta, bivše kavane na Poljani P. Karađorđevića, preuredili su dotične prostorije vrlo otmjeno. Pred kavaom također urediše prostor za sjedanje, te će ona kavana u ljetno doba pružati veoma zgodno odmaralište i svježju okrijepu.

Za lečilišta Dalmacije. Poljaci i Česi se silno interesuju za lečilišta i kupališta naše Dalmacije. Vlasnici vila i kupališta kao i pojedine općine mogu poslati prospekte lepših predela, kupališta i lečilišta sa naznakom cena i tarifa Zdravstvenom Odseku u Dalmaciju.

Koncerti. Prošlih smo dana imali prilike da u našem gradu čujemo tri koncerta.

Da pravo ocijenimo značaj i važnost ovog našeg rijetkog doživljaja, sa današnjim brojem izdajemo izvanredan umjetnički prilog sa ocjenama u formi feljtona.

Sokolstvo. Pozivlju se svi izvršujući članovi sokolskog društva u Šibeniku, da nefaljeno pristupe na prijavu u nedjelju dne 14. t. m. u 10 sati u društvene prostorije.

= Svi oni članovi pomaćaci, koji kane prisustovati I. svesokolskom jugosl. sletu u Ljubljani dne 15. Kolovoza, neka se najdalje do 20. lipnja prijave društvenom tajniku Filipu Babiću. Prijave poslije toga roka neće se primati. Uprava

† K. Gargašević, narodna učiteljica. U utorak 9 ov. mj. preselila se u vječnost mila i nezaboravljena učiteljica na mjesnoj građanskoj školi sa tečajevima usavršavanja, Karmela Gargašević. Preminula je u Splitu, kamo je išla, da potraži lijeka nemilolj boljetici, koja joj se prihvatila mladoga života. — Tihe čudi i sušte dobrote, odlikovala se lijepom stručnom spremom, živim otadžbeničkim osjećanjem. Svatko žali njezinu preranu smrt, jer je bila neumorna radnica na svakom polju, koji je smjerao dobru škole i naroda. Zato joj ostaje trajan pomen među kolegama i građanstvom. — Slava joj! Rastuženog upraviteljici naše građanske škole, g.đici Mariji sestri odlične pokojnice, izrazujemo duboku sućut.

Riječki fašista Viola koji je bio uhvaćen u Kraljevici, a nalazio se do sada u sudbenim tamnicama u Zagrebu, bio je, radi nekih krađa počinjenih na Krku, predan državnom odvjetništvu u Šibeniku, i nalazi se sada u tamnici u Šibeniku, a ne u Splitu, kako su to javile splitske i zagrebačke novine, jer otok Krk spada pod nadležnost sudišta u Šibeniku.

Proslava sv. Florijana. U nedjelju 7. ov. mj. naše dobrovoljno vatrogasno društvo, na svečani je način proslavilo svog zaštitnika, po lijepom običaju, kao i predašnjih godina. — U 8 sati izjutra predvođeni šibenskom glazbom, korporativno sa društvenim barjakom, vatrogasci obišoše gradske ulice, a zatim krenuše u crkvu sv. Frane da prisustvuju službi božjoj. Uvečer glazba i vatrogasci upriličiše ophod po gradu, a zatim se okupiše u „Hotel Krka“ na zajedničku večeru, kojoj pozvani sudjelovahu uprava šibenske glazbe sa predsjed. D.r Matačić i opć. uprav. D.r A. Rajević. Za vrijeme večere glazba je odsvirala par komada, a sred večere držahu prigodne zdravice g. opć. upr. D.r Rajević i g. D.r Matačić na ime šibenske glazbe. — U zdravicama isticahu blagotvornu požrtvornost vatrogasaca, koji se izlažu danju i noću, da žrtvuju svoje živote za spas života i imovine svojih sugrađana, hvaleći tu staru i dječnu ustanovu, koja je složena isključivo od samih radnika. Koliko je pohvalno nastojanje i rad naših vatrogasaca, vrijedno je istaći, da su oni — premda radnici, sav trošak za proslavu doprinijeli iz vlastitih sredstava.

Čast im na svemu!
Požar. U subotu navečer, pojavio se mali požar u kući Mazzoleni. Bio je jaki vjetar, pa je prijetila ozbiljna pogibelj. U tili čas pohitiše dobrovoljni vatrogasci, koji svojom poznatom vještinom preduzeše sve, da požar već u zametku uguše. I ovom prilikom preporučamo naše dobrovoljne vatrogasce pažnji građanstva, da im se pomogne, eda mogu vršiti onu veliku humanitarnu zadaću, kojoj posvećuju sve svoje snage, pa i živote, spasavajući imovinu svojih sugrađana.

U fond Proforskoga Društva, prigodom smrti pok. Grge Andreisa doprinio je direktor Ivan Bellotti 10 D, a prigodom smrti pok. Kar-

mele Gargašević dopriniješe po 10 D, prof. Ljubomir Nardini, Dr. Mirko Perković i prof. Jerolim Mirić.

Vlasnik i izdavalac: DR. V. SMOLČIĆ
Odgovorni urednik: DR. ČEDOMIL MEDINI
Tisak grafičkog zavoda E. VITALIANI.

KUPUJEM sve bez razlike vrsti tiskove za ulje. Tko ima za prodaju, obratiti se na ŽURIC ŠIME, trgovac Betina (Šibenik).

PRIGODA. Prodajemo krčmu za nisku cijenu u sredinu grada blizu perivoja sa prizemnim lokalima 70 četv. met., podoesnim za svaku vrst trgovine. Reklamna i posrednička agencija „Uspjeh“.

Kr. ovlaštena prodaja baruta, eksploziva, oružja i municije

t. t. Jakov Dulibić i drug - Šibenik

časti se javiti c. općinstvu grada i okolice, da imade na skladištu lagumskog i lovačkog baruta, te lovačkog oružja i municije.

Braća Grubišić - Šibenik
Telefon 36

Po najnižim cijenama nudjamo rezanih i iscepanih bukovich i hrastovich drva za gorivo.

Po želji kupca obavlja se dostava u kući.

TRANSPORTNO I OTPREMNIČKO PODUZEĆE

SPLIT TELEFON 220.	A. Kuvačić	BAKAR TELEFON 20.
-----------------------	-------------------	----------------------

Preuzimlje robu za prevoz, otpremu
usklađivanje, carinjenje i osiguranje.
Izvršuje sve naloge najkulantnije uz
: : : : dobre garancije. : : : :
Zastupstvo Uzajamno osiguravajuće Banke „Slavija“.

Javljam o P. n. Općinstvu, prispjele nam najmodernije i najsolidnije izrađene spa-
: : : : vaće sobe, iz domaće tvornice. : : : :

CIJENE SASMA UMJERENE

Preporučujemo se
sa štovanjem
Tvrtka Stjepan V. Karković
Prodaja pokućstva i tapetarska radiona (ul. sv. Frane.)